

Päiväys
3.7.2025

1 (2)

Diaarinumero
712/03.04.04.04.19/2025 ym.

JULKINEN KUULUTUS

Luvan hakijan valitus ympäristölupapäätöksestä

Ympäristönsuojelulain 196 §:n mukaan Vaasan hallinto-oikeuden on annettava ympäristölupapäätöstä koskeva luvan hakijan valitus tiedoksi julkisella kuulutuksella noudattaen, mitä hallintolain 62 a §:ssä säädetään, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta. Kuulutus ja valitusasiakirjat on pidettävä verkkosivuilla vähintään 14 päivän ajan. Tieto kuulutuksesta on lisäksi julkaistava toiminnan vaikutusalueen kunnissa noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään.

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

3.7.2025

Valituksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta.

Valituksen tiedoksisaantipäivä on 10.7.2025.

Asia

Luvan haltija Laiva Gold Oy on jättänyt Vaasan hallinto-oikeudelle valituksen Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätöksestä 22.4.2025 nro 56/2025 (Hakemus Laiva Gold O:n Laivakankaan ympäristölupien peruuttamiseksi, Raahe).

Valitusasiakirjojen nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja luvan haltijan valitusasiakirjat pidetään nähtävillä 3.7. – 29.8.2025 Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla (<https://tuomioistuimet.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/valituskuulutukset.html>).

Hallinto-oikeuden verkkosivuilla valitus on ilman liitteitä. Tieto kuulutuksesta on julkaistava Raahen kaupungissa.

Hallintolain 62 b §:n mukaan julkisen kuulutuksen ja kuulutettavan asiakirjan tiedot julkaistaan, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Henkilötiedoista julkaistaan kuitenkin ainoastaan tiedonsaannin kannalta välttämättömät henkilötiedot.

Mahdollisuus vastineen antamiseen

Vaasan hallinto-oikeus varaa asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, tilaisuuden vastineen antamiseen. Mahdollinen vastine tulee toimittaa hallinto-oikeuteen **viimeistään 29.8.2025**. Valittajina hallinto-oikeudessa oleville luvan haltijalle ja Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle varataan erikseen tilaisuus vastineen antamiseen.

Vastineeseen on merkittävä sen tekijän nimi, postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite. Vastineessa on ilmoitettava asian diaarinumero 712/2025.

Kiinteistön osaomistajaa pyydetään antamaan tieto kuulutuksesta myös kiinteistön mahdollisille muille omistajille ja haltijoille.

VAASAN HALLINTO-OIKEUS

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
[*https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#*](https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/)

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla:
[*https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/*](https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/)

VAASAN HALLINTO-OIKEUDELLE

Asia: Valitus Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätöksestä ympäristöluvan peruuttamista koskevassa asiassa

Valittaja: Laiva Gold Oy ("Laiva Gold" tai "Valittaja")
Y-tunnus: 2296579-4
Kotipaikka: Raahen

Valittajan asiamies ja prosessiosoite:

Waselius Asianajotoimisto Oy
Eteläesplanadi 24 A
00130 Helsinki
Puh. [REDACTED]
Sähköposti: [REDACTED]

Päätös, jota valitus koskee:

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston ("AVI") 22.4.2025 antama päätös nro 56/2025 koskien Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ("ELY-keskus") hakemusta Laiva Gold Oy:n Laivakankaan kaivoksen ympäristöluvien peruuttamiseksi (**Liite 1, "Peruuttamispäätös"**), jossa AVI on peruuttanut seuraavat Valittajan ympäristöluvut:

- Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, päätös 24.11.2009 nro 84/09/2, ympäristöluva avolouhoksesta tapahtuvaan malmin louhintaan ja rikastukseen ja jäteveden käsittelyyn ja johtamiseen, kaivannaisjätteiden jätealueisiin sekä näihin liittyviin aputoimintoihin;
- Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, päätös 29.10.2010 nro 100/10/1, ympäristöluva kaivannaisjätteen jätealueiden pohjarakenneratkaisun muuttamiseen;
- Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, päätös 12.6.2012 nro 54/12/1, ympäristöluva Laivakankaan kultakaivoksen käsiteltyjen jätevesien johtamiseen Perämereen purkupaikkaan P5 Raahen kaupungissa;
- Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, päätös 15.3.2013 nro 25/2013/1, ympäristöluva Laivakankaan kaivoksen polttoaineen jakeluasemalle;

sekä jossa AVI on peruuttanut seuraavat Valittajan ympäristöluvut, joilla on muutettu lupaa nro 84/09/2 tai hyväksytty suunnitelmia:

- Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, päätös 7.1.2016 nro 4/2016/1, ympäristölupien 84/09/2 ja 54/12/1 muuttaminen Perämereen johdettavien vesien määrän ja laadun osalta;
- Pohjois-Suomen aluehallintovirasto päätös, 1.6.2016 nro 76/2016/1, Laivakankaan kaivoksen ympäristöluvan muuttaminen koskien rikastushiekan A varastoaluetta;
- Pohjois-Suomen aluehallintovirasto päätös, 11.5.2017 nro 33/2017/1, Laivakankaan kaivoksen ympäristöluvan muuttaminen koskien esirikasteen vastaanottoa;
- Pohjois-Suomen aluehallintovirasto päätös, 13.6.2019 nro 80/2019, Laivakankaan kaivoksen ympäristölupien nro:t 76/2016/1 ja 33/2017/1 mukaiset selvitykset;
- Pohjois-Suomen aluehallintovirasto päätös, 13.8.2012 nro 80/12/1, Laivakankaan kaivoksen energiatehokkuusselvityksen hyväksyminen;
- Pohjois-Suomen aluehallintovirasto päätös, 30.6.2014 nro 65/2014/1, Laivakankaan kaivoksen kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma;
- Pohjois-Suomen aluehallintovirasto päätös, 30.6.2014 nro 66/2014/1, Laivakankaan kultakaivoksen sulkemis- ja jälkihoitosuunnitelma.

Päätöksen tiedoksianto ja määräaika valituksen tekemiselle:

Päätös on annettu tiedoksi Valittajalle AVI:n kuulutuksen mukaisesti seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta eli 29.4.2025. Näin ollen 30 päivän valitusajaksi Peruuttamispäätöksestä päättyy AVI:n valitusosoituksen mukaisesti 30.5.2025.

Valituksen liikesalaisuudet:

Tämä valituskirjelmä ei sisällä liikesalaisuuksiksi luokiteltavia tietoja.

1 VAATIMUKSET

Valittaja vaatii kunnioittavasti, että Vaasan hallinto-oikeus:

- kumoo* Pohjois-Suomen aluehallintoviraston 22.4.2025 antaman päätöksen nro 56/2025; ja
- velvoittaa* Pohjois-Suomen aluehallintoviraston korvaamaan valittajan oikeudenkäyntikulut, joiden määrä tähän mennessä on yhteensä 41.907,59 euroa (sis. alv 25,5 %), korkolain 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkoineen 30 päivän kuluttua hallinto-oikeuden päätöksen antamisesta lukien.

2 TAUSTA

2.1 Prosessin tausta

- Aluehallintoviraston Peruuttamispäätös koskee kaivostoimintaa Raahessa sijaitsevalla Laivakankaan kultakaivoksella. Pohjois-Suomen ympäristölupavirasto on myöntänyt kultakaivokselle ensimmäisen ympäristö- ja vesitalousluvan vuonna 2009. Ympäristöluvan myöntämisen jälkeen kaivos on ollut tuotannossa vuosina 2011–2014, 2018–2019 sekä

syksystä 2021 alkuvuoteen 2022. Tällä hetkellä kaivos ei ole tuotantokäytössä, vaan ylläpitotilassa, jossa kaivoksella suoritetaan vain välttämättömiä tarkkailuohjelmien mukaisia toimia ja kunnossapitotehtäviä.

- 2.1.2 Alun perin kaivoksen omistaja oli Nordic Mines Ab, sittemmin Nordic Mines Oy, jolta kaivos siirtyi Nordic Gold Oy:lle. Loppuvuonna 2019 omistajaksi tuli Otso Gold Oy. Vuodenvaihteessa 2022–2023 kaivoksen omistajaksi tuli Pilar Gold Inc., joka eriytti kaivoksen omistuksen Laiva Gold Inc. -yhtiölle, jonka tytäryhtiö Laiva Gold Oy nykyään on.
- 2.1.3 Kaivostoiminnassa on ollut sen historian aikana taloudellisia haasteita, jotka ovat vaikuttaneet kaivoksella havaittujen puutteiden syntymiseen sen edellisten omistajien omistusaikana. Myös Laiva Goldin omistuksen alkuaikaa värittivät taloudelliset haasteet, mutta yhtiö on käynyt aktiivisesti rahoitusneuvotteluita varmistaakseen rahoituksen tarvittaville korjaustoille, joilla kaivos saadaan kaikilta osin sekä lupaehtojen mukaiseen kuntoon että jälleen tuotantokäyttöön. Tällä hetkellä Laiva Goldin taloudelliset näkymät näyttävät aiempaa vakaammilta, ja yhtiöllä on sen tarvitsema rahoitus. Laiva Gold ilmoitti 20.2.2025 tehneensä aiesopimuksen Edgemont Gold Corp:n kanssa käänteisestä yrityskaupasta, jonka myötä Laiva Gold pörssilistautuisi Kanadassa ja saisi täyden rahoituksen tuotannon uudelleenkäynnistämistä varten. Samalla Edgemont Gold myönsi 750.000 Kanadan dollarin arvoisen siltarahoituksen Laiva Goldille aiemmin yksinoikeusmaksuna maksamansa 250.000 Kanadan dollarin lisäksi (**Liite 7**).
- 2.1.4 Laiva Gold peri kaivoksen mukana erilaisia haasteita, joihin liittyen ELY-keskus on suorittanut vuosina 2020–2024 kaivoksella useita tarkastuskäyntejä ja käynyt vuoropuhelua Laiva Goldin ja sen edeltäjän kanssa. Osana valvontatoimintaansa ELY-keskus on antanut kaivosyhtiöille kolme kirjallista kehotusta korjata kaivoksella havaittuja puutteita sekä edellyttänyt tarkastuskertomuksissaan toimenpiteitä tekemiinsä havaintoihin liittyen.
- 2.1.5 ELY-keskus pani vireille 4.8.2023 hakemuksen kaivoksen ympäristölupien peruuttamisesta AVI:ssa. Hakemuksen jättämisen jälkeen samana vuonna kaivosalueen haltuunsa ottanut Laiva Gold on ryhtynyt viranomaisten edellyttämiin toimenpiteisiin ja käynyt ELY-keskuksen kanssa aktiivista vuoropuhelua. Viimeisin tarkastuskäynti kaivoksella pidettiin 4.10.2024. Yksittäiset muutokset olivat tällöin vielä tekemättä, mutta jo konkreettisesti suunnitteilla, minkä lisäksi ELY-keskus antoi pienimuotoisempia tässä käsiteltävään asiaan liittymättömiä toimenpidekehoituksia, jotka nekin on lähes kaikilta osin toteutettu loppuvuoden 2024 ja alkuvuoden 2025 aikana.
- 2.1.6 AVI kuitenkin päätyi ELY-keskuksen hakemuksesta perumaan ympäristöluvut Peruuttamispäätöksellään 56/2025. Aluehallintovirasto perusteli päätöstään pääpiirteissään ELY-keskuksen hakemuksen mukaisesti erityisesti seuraavilla väitetyillä seikoilla:
1. HG1-altaan sulkemisen ja pasta-alueen korjaustoimenpiteet eivät ole valmistuneet viranomaisten toivomassa aikataulussa;
 2. Jätehuolto- ja sulkemissuunnitelmia ei ole päivitetty lupamääräyksen mukaisesti suunnitelmien ollessa puutteellisia;
 3. Polttoainejakelupisteissä sekä valvonnassa ja tarkkailussa on ollut puutteita; ja
 4. Laiva Goldin taloudelliset edellytykset ovat olleet heikkoja, jolla on välillistä merkitystä asian kokonaisarvioinnissa.
- 2.1.7 Peruuttamispäätöksessä voimaan jätettiin ainoastaan jälkihoidossa tarpeellisiksi katsotut vesitalousluvut.

- 2.1.8 AVI hylkäsi samanaikaisesti antamallaan päätöksellä 55/2025 Laiva Goldin jätehuolto- ja sulkemissuunnitelmat niissä olevien väitettyjen puutteiden vuoksi. Selvyyden vuoksi todetaan, että tämä valitus kuitenkin koskee vain Peruuttamispäätöstä.

2.2 Rikastushiekan säilöntäalueet

- 2.2.1 Peruuttamispäätös keskittyy kaivosalueen toiminnan ja infrastruktuurin osalta erityisesti rikastusprosessissa syntyvän rikastushiekan sijoittamiseen. Tältä osin kaivos toimii tiivistäen seuraavasti:

- (i) Kullasta liuottamalla erotettu arvoton kiviaines eli rikastushiekka jaetaan kahteen jakeeseen niiden arseeni- ja rikkipitoisuuden mukaisesti ja käsitellään syanidinhajotusprosesseissa;
- (ii) Pitoisuuksiltaan alhaisempi rikastushiekka A ohjataan sakeutukseen, jossa se sakeutetaan rakenteeltaan kosteaksi tahnaaksi (ns. pasta), mikä estää potentiaalisesti haitallisen juoksevan hiekkamassan muodostumisen, ja ohjataan edelleen sijoitettavaksi rikastushiekka-alueelle A, eli pasta-alueelle, joka on padottu matalalla padolla;
- (iii) Pitoisuuksiltaan suurempi rikastushiekka B ohjataan vettä läpäisemättömiksi rakennettuihin altaisiin, eli HG-altaisiin;
- (iv) Rikastushiekan sijoittamisen jälkeen toiminta keskittyy rikastushiekka-alueiden vesien hallintaan. Pastamenetelmää käytettäessä rikastushiekasta on erotettu vesi jo ennen alueelle johtamista, joten suotautuvan veden määrä on vähäinen. Rikastushiekka-alueille kertyy lisäksi sade- ja sulamisvesiä, joskin pasta-alueella tätä vähentävät tarkoitusta varten tehdyt ojitukset; ja
- (v) Ylimäärävesiä pasta-alueelta ohjataan erilliseen vesivarastoaltaaseen. Vesi kierrätetään takaisin prosessivedeksi ja ylimäärä vedestä käsitellään ennen johtamista vesistöön. Rikastushiekka-alueelta B vettä ei johdeta käsiteltäväksi vesistöön, vaan vesi on tarkoitettu kierrätettävän takaisin prosessivedeksi. Vesien laatua tarkkaillaan jatkuvasti.

- 2.2.2 Lupamääräysten mukaisesti HG-altaat on niiden täytyttyä tarkoitus sulkea siten, että niihin ei kerry sulamis- tai sadevettä.¹ Kaivoksen käytön aikana HG1-allas on täyttynyt, ja sen sulkeminen on edellisten omistajien laiminlyöntien johdosta viivästynyt. Altaan sulkemista on alettu Laiva Goldin toimesta edistämään heti sen hankittua kaivoksen omistuksen vuonna 2023, mutta prosessi on vastoinkäymisten vuoksi edennyt toivottua hitaammin.

- 2.2.3 Allas ei ole ääriään myöten täynnä, vaan sen pinta on muotoiltu siten, että vesi ohjautuu sille varattuun paikkaan altaan länsireunalle. Tämä mahdollistaa vesienhallinnan ilman, että rikastushiekkaa uhkasi päästä valumaan padon reunan yli tai että patoturvallisuus vaarantuisi, sillä toiminnan ollessa yhä keskeytyksissä vettä ei voida johtaa takaisin tuotantoprosessiin. Vettä on tästä syystä laskettu kahteen otteeseen *ELY-keskuksen hyväksynnällä*² pasta-alueen sakeuttimen kautta vesivarastoaltaaseen, millä on vältetty veden pinnan liiallinen nousu. Vedet pumpataan normaalioloissakin vastaavasti sakeuttimen kautta vesivarastoaltaalle. Yleisesti ottaen tilanne HG1-altaalle on stabiili ja Laiva Goldin valvonnassa.

- 2.2.4 Myös pasta-alueen kehittäminen on jäänyt aiemmilta toiminnanharjoittajilta tietyiltä osin

¹ Ympäristölupa nro 84/09/2 (Liite 2), lupamääräys 56.

² Ks. esim liite 1, s. 16.

kesken. Pasta-alueella on ollut puutteita esimerkiksi ojituksissa, jotka ohjaavat ulkopuoliset vedet alueen ohitse ja sisäisissä veden keräilyjoissa. *Ojituksiin liittyvät puutteet on kuitenkin ratkaistu muun muassa vuodenvaihteessa 2023-2024 tehdyn erityisajan syvennyksen johdosta, eikä pasta-alueella ole muutoinkaan ongelmia sinne kertyvän veden suhteen.*³ Sen sijaan toimenpiteet ovat yhä kesken liittyen pasta-alueen patojen loppuunsaattamiseen, mutta tältäkin osin konkreettisesti käynnissä (**Liite 10**). Padoilla varmistetaan pastan pysyminen alueella, vaikka pasta toki on melko stabiilia koostumukseltaan, eikä itsessään edellytä sitä pidätteleviä patoja. Pasta onkin pysynyt alueella hyvin ilman mainittavia valumia.

3 SOVELLETTAVA LAINSÄÄDÄNTÖ

3.1 Asiaan liittyvistä hallinnon oikeusperiaatteista

3.1.1 Hallintoasioissa sovellettavista ehdottomista oikeusperiaatteista säädetään hallintolain 6 §:ssä, joka sisältää muun muassa hallinnon tarkoitussidonnaisuuden periaatteen ja suhteellisuusperiaatteen.

3.1.2 Tarkoitussidonnaisuuden periaatteen mukaisesti viranomaisten on käytettävä toimivaltaansa yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin. Käytännössä tämä tarkoittaa, että viranomainen ei voi käyttää harkintavaltaansa vapaasti, vaan sen käytön ja viranomaisen perusteluiden on perustuttava nimenomaan ja yksinomaaisesti asiaa koskevan säännöksen päämääriin. Viranomainen ei näin ollen voi perustaa päätöstään asiaankuulumattomiin syihin tai mihinkään muihinkaan sellaisiin syihin, jotka eivät palaudu tähän tavoitteeseen, vaan säännöksen ja viranomaispäätöksen tavoitteiden on oltava yhtenevät.⁴

3.1.3 Suhteellisuusperiaatteen mukaan viranomaispäätöksen on oltava oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Oikeuskirjallisuudessa tämän on katsottu koostuvan kolmesta elementistä:

- (i) asianmukaisuus, tehokkuus ja sopivuus suhteessa asetettuun tavoitteeseen;
- (ii) tarpeellisuus ja välttämättömyys suojattavien etujen kannalta; ja
- (iii) oikeasuhtaisuus suhteessa päätöksen tavoitteen ja ankaruuden välillä.

Periaatteen merkitys korostuu erityisesti tilanteissa, joissa päätös aiheuttaa sen kohteena olevalle negatiivisia vaikutuksia. Se velvoittaa käyttämään vähiten rajoittavia keinoja.⁵

3.2 Ympäristönsuojelulain mukaiset ympäristöluvan peruuttamisedellytykset

3.2.1 Ympäristönsuojelulain (”YSL”) tarkoituksena on suojella ympäristöä ehkäisemällä sen pilaantumista ja lieventämällä jo syntyneitä haittoja. Lain tavoitteena on varmistaa, että elinympäristö säilyy terveellisenä, viihtyisenä ja luonnon monimuotoisuutta kunnioittavana.⁶

3.2.2 Ympäristöluvan peruuttamisesta säädetään YSL 93 §:ssä, jonka mukaan lupaviranomainen voi valvontaviranomaisen aloitteesta peruuttaa ympäristöluvan, jos:

- 1) hakija on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet luvan myöntämisen edellytyksiin;
- 2) lupamääräyksiä on valvontaviranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta

³ Liite 6, s. 3–4.

⁴ Mäenpää, Olli: Hallinto-oikeus (2018), s. 161.

⁵ Mäenpää, Olli: Hallinto-oikeus (2018), s. 165–166.

⁶ HE 214/2013 vp.

toistuvasti rikottu siten, että toiminnasta voi aiheutua luvan myöntämisen edellytysten vastainen seuraus;

3) toiminnan jatkamisen edellytyksiä ei saada täytetyksi lupaa muuttamalla.

3.2.3 AVI on perustanut Peruuttamispäätöksensä YSL 93 §:n 1 momentin 2 kohtaan. Tässä asiassa olennaista on näin ollen se, että luvan peruuttamisen perusteena olevan menettelyn pitää olla sekä toistuvasti huomautuksista huolimatta lupamääräysten vastaista että tämän lisäksi omiaan johtamaan nimenomaan YSL 49 §:ssä tarkoitettuun luvan edellytysten vastaiseen haitalliseen seuraamukseen, eli käytännössä ympäristön pilaantumiseen.

3.2.4 Lähtökohtaisesti ympäristöluvan alaiseen toimintaan liittyy väistämättä aina ympäristöriskkejä. Tämä on ilmeistä jo YSL 2 §:n soveltamisalasäännöksen perusteella, jossa todetaan, että YSL:a sovelletaan sellaiseen toimintaan, josta aiheutuu tai saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista. YSL 93 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaiseen luvan peruuttamisedellytykseen siten liittyy edellytys peruuttamisen perusteena olevan menettelyn olennaisuudesta. Myös oikeuskirjallisuudessa on katsottu, että luvan peruuttaminen edellyttää olennaisuuskriteerien täyttymistä. Esimerkiksi raportointiin liittyvät luparikkomukset eivät voi täyttää peruuttamisedellytyksiä, koska niihin ei liity ympäristön pilaumisriskiä.⁷ Riskiltä edellytetään siis myös konkreettisuutta. Säännöksen sanamuodosta ”toiminnasta voi aiheutua” on lisäksi johdettavissa vaatimus syy-yhteydelle menettelyn ja mahdollisen seuraamuksen välille.

3.2.5 Myös hallinnon suhteellisuus- ja tarkoituksenmukaisuusperiaatteet edellyttävät menettelyn ja siitä seuraavan riskin olennaisuutta. Luvan peruuttamisessa on kyse erittäin ankarasta ja vaikutuksiltaan mittavasta oikeusseuraamuksesta, jonka on oltava oikeasuhtainen ja tarkoituksenmukainen tavoitteisiinsa nähden. Huomioiden luvan haltijalle peruuttamispäätöksestä aiheutuvat negatiiviset seuraamukset on selvää, että abstrakti, etäinen, todennäköisyydeltään vähäinen tai muutoin epäolennainen riski ei voi missään olosuhteissa oikeuttaa ankarimpien seuraamusten käyttöä. Epämääräinen tai yleisluontoinen riski on luonteeltaan avoin tavalla, joka ei ole kuvattujen hallinnon oikeusperiaatteiden valossa hyväksyttävä eikä myöskään täytä velvollisuutta perustella päätös asianmukaisesti.

4 AVI:N PÄÄTÖS ON VIRHEELLINEN

4.1 Päätöksen yleisistä perusteluista

4.1.1 Peruuttamispäätös antaa virheellisesti merkitystä Laiva Goldin taloudelliselle asemalle, eivätkä siitä esitetyt väitteet pidä paikkaansa

4.1.1.1 AVI on vedonnut Peruuttamispäätöksensä tueksi väitettyyn Laiva Goldin epävarmaan ja heikkoon taloudelliseen tilanteeseen. AVI toteaa, että ELY-keskuksen esittämällä tavalla taloudelliset toimintaedellytykset eivät voi yksinomaan muodostaa YSL 93 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua perustetta, mutta että asialla on saman momentin 2 kohdan soveltamisen suhteen ”välillistä merkitystä”.

4.1.1.2 Tämän ”välillisen merkityksen” rooli asiassa jää epämääräiseksi, ja sitä on vaikea arvioida, mikä on itsessäänkin ongelmallista päätöksen perusteltavuuden ja hyvän hallinnon periaatteiden kannalta. Laiva Goldin näkemyksen mukaan taloudellisella argumentaatiolla on kuitenkin ollut väistämättä oleellinen merkitys ratkaisuharkinnassa, koska varsinaiset korjaustoimenpiteet on laajalti jo suoritettu. ELY-keskus onkin todennut vastineessaan AVI:lle 1.3.2024 seuraavasti:

”Vaikka toiminnanharjoittaja on tällä hetkellä täyttänyt suuren osan ELY-keskuksen sille

⁷ Kuusiniemi Kari ym. Ympäristöoikeus (2013), s. 1489.

*ympäristöluvan lupamääräysten noudattamiseen liittyvistä velvoitteista, ELY-keskus katsoo kokonaistarkasteluun sekä tämänhetkisiin tietoihin toiminnan järjestämisestä perustuen, että toiminnan jatkamiselle ei tästä huolimatta ole edellytyksiä”.*⁸

Toteamusta seuraa luettelo suoria havaintoja Laiva Goldin taloudellisesta tilanteesta ja tähän välillisesti palautuvia seikkoja. Korjaustoimenpiteitä on tämän jälkeenkin jatkettu. ELY-keskuksen lausuma ilmentää eksplisiittisesti, että luvan peruuttamisprosessi tukeutuu pitkälti Laiva Goldin taloudellisesta tilanteesta esitettyihin väitteisiin.

- 4.1.1.3 Tältä osin todetaan, että toiminnan taloudellinen kannattamattomuus tai toiminnanharjoittajan heikko taloudellinen tilanne eivät ole YSL 93 §:n 1 momentissa tarkoitettuja luvan peruuttaminen perusteita. Edelleen lainkohta ei mahdollista mitään ”välillisen merkityksen” antamista tällaiselle perusteelle, jota ei ole sisällytetty lainkohdassa olevaan listaan.
- 4.1.1.4 Tämä on täysin loogista siitä syystä, että yksityisten osapuolten väliset rahoitusjärjestelyt eivät lähtökohtaisesti ole julkisia, eikä luvanhaltijalla ole mitään lakiin perustuvaa velvollisuutta toimittaa tällaisia tietoja valvontaviranomaiselle. Valvontaviranomaisen arvio luvanhaltijan taloudellisesta tilanteesta voi näin ollen perustua käytännössä puhtaasti julkisista lähteistä saataviin tietoihin, jotka eivät usein kerro paljoakaan yhtiön todellisesta rahoitustilanteesta. Valvovalla viranomaisella ei siten ole, eikä voikaan olla, tarkkaa käsitystä hankkeen rahoitustilanteesta tai luvanhaltijan taloudellisesta tilanteesta. Mikäli luvanhaltijan taloudellinen tilanne voitaisiin huomioida YSL 93 §:n edellytysten täyttymisen arvioimisessa, kuten AVI on nyt tehnyt, lopputuloksena on käytännössä poikkeuksetta puutteelliseen tietoon perustuva päätös. Tästä syystä YSL sisältää kattavat vakuusvelvoitteet toiminnanharjoittajille, joilla taataan toiminnalle riittävät taloudelliset edellytykset, jotta luvanhaltijan taloudellisten järjestelyjen spekuloinnille ei ole tarvetta luvan peruuttamisen edellytyksiä arvioitaessa.
- 4.1.1.5 Ratkaisun perustaminen miltään osin, edes välillisesti, Laiva Goldin taloudelliseen asemaan on näin ollen selvästi virheellistä ja lakiin perustumatonta. AVI:n päätösharkinnan on oltava lakisidonnaista, eikä päätös voi nyt AVI:n tekemällä tavalla perustua asiaankuulumattomiin ja YSL 93 §:n ulkopuolisiin syihin, mikä tekee ratkaisun perusteluista näiltä osin ilmeisen virheelliset.
- 4.1.1.6 Mikäli vastoin Laiva Goldin käsitystä sen taloudelliselle tilanteelle kuitenkin annettaisiin jotain merkitystä asian arvioinnissa, Laiva Gold korostaa, että sen taloudelliset toimintaedellytykset ovat parantuneet. Kuten se on ELY-keskukselle ja AVI:lle esittänyt, se on varmistanut rahoituksen loppujen korjaustoimenpiteiden suorittamiselle. Edgemont Gold on jo tarjonnut Laiva Goldille rahoitusta yhteensä miljoonan Kanadan dollarin edestä, minkä lisäksi laajemmasta rahoitusjärjestelystä on solmittu aiesopimus.⁹ Laiva Gold on myös esimerkiksi 17.9.2024 kertonut voivansa sijoittaa 1.230.000 euroa erilliselle sulkutilille avoinna olevien tehtävien loppuun suorittamiseksi.¹⁰ Rahoitusjärjestelyt ovat olleet nykyisissä geopolittisissa olosuhteissa odotettua vaikeampia ja neuvoteltavaan rahoitukseen liittyy aina merkittäviä epävarmuustekijöitä. Erityisen vaikeaksi rahoitusneuvotteluiden kannalta on osoittautunut käynnissä ollut prosessi luvan peruuttamiseksi, mikä on saanut sijoittajia perääntymään vielä neuvotteluiden loppupuolellakin. Tämä ei tarkoita, että Laiva Gold olisi kuitenkaan mitenkään pyrkinyt antamaan harhaanjohtavaa käsitystä tilanteesta, minkä ehdotus sulkutilille sijoitettavista varoista jo itsessään osoittaa. Tämän valossa ELY:n argumentaatio ja vielä enemmän AVI:n päätöksen perustelut Laiva Goldin taloudelliseen asemaan liittyen ovat ilmeisen tarkoituksenhakuisia eivätkä perustu tosiseikkoihin tai lainsäädäntöön.

⁸ Liite 1, s. 31.

⁹ Liite 7.

¹⁰ Ks. esim. liite 1, s. 44.

- 4.1.1.7 Talouteen palautuvat ongelmat, joihin ELY-keskus on viitannut ja joihin AVI ainakin välillisesti perustaa ratkaisuaan, ovat jo luonteeltaankin siinä mielessä väliaikaisia, että ne ratkeavat rahoituksen myötä. Ei voidakaan pitää miltään osin hyväksyttävänä perusteena nostaa peruuttamisharkinnassa esiin yksittäisen generaattorin huoltokustannuksia tai vastaavia vähäisiä eriä. Viitatu haasteet ovat myös laajalti jo korjattuja ja myös siinä mielessä epäolennaisia asian arvioimisen kannalta. Ratkaisu perustuu tältä osin kokonaisuudessaan virheellisille lähtökohdille. Haasteista huolimatta kaivostoimintaan liittyvien viranomaisille annettujen ja YSL:nkin edellyttämien vakuuksien määrä on koko ajan ollut noin 4,3 miljoonaa euroa, mikä on joka tapauksessa turvannut viime kädessä ympäristövelvoitteiden täyttämistä.
- 4.1.1.8 Edellä todetu perusteiden Laiva Gold katsoo, että asiassa ei ole tuotu esiin mitään YSL 93 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaisia perusteita luvan peruuttamiselle ja yhtyy AVI:n siihen näkemykseen, että asiaa ei tule arvioida tämän säännöksen näkökulmasta. Lisäksi Laiva Gold katsoo, että YSL:sta ei löydy tukea sille, että Laiva Goldin taloudelliselle tilanteelle voitaisiin antaa mitään välillistä painoarvoa asiassa myöskään 93 §:n 1 momentin 2 kohdan suhteen, eikä tälle ole ylipäätään aiheuttakaan talouden suunnan ollessa parempaan päin.
- 4.1.2 **Kaivoksen omistusmuutoksia on tulkittu virheellisesti eikä asiaan kuluneilla viranomaisresursseilla ole merkitystä arvioinnissa**
- 4.1.2.1 Vaikka Laiva Gold toiminnanharjoittajana vastaakin kaivosalueesta ja siihen liittyvistä lupaehdoista kokonaisuutena, on asiassa toisin kuin AVI katsoo annettava painoarvoa sille, että laiminlyönnit ovat lähes yksinomaan tapahtuneet ennen nykyisiä omistajia. Omistusmuutosten suhteen on nimittäin huomattava, että AVI:n virheellisesti esittämään tapaan toiminnanharjoittajan y-tunnuksen samana pysymisellä ei ole merkitystä. Kaivostoiminta on liiketoimintaympäristössä tavanomaiseen tapaan vaihtanut omistajaa osakekaupalla, jolloin omistus ja siten määräysvalta vaihtuvat ilman, että muodollinen entiteetti muuttuu. Yhteistä eri toiminnanharjoittajilla oikeastaan onkin vain mainittu y-tunnus.
- 4.1.2.2 On selvää, että Laiva Gold ei ole voinut miltään osin vaikuttaa ennen vuotta 2023 tapahtuneisiin laiminlyönteihin tai toiminnanharjoittajien menettelyyn tätä ennen. Peruuttamispäätöksessä ja ELY-keskuksen hakemusmateriaalissa korostetaan kuitenkin nimenomaan, että laiminlyönnit ovat kestäneet pitkään alkaen jo vuonna 2019 ja että kaivoksella on suoritettu lukuisia tarkastuksia vuosina 2020–2024. Suurimman osan tästä ajasta kaivoksen omistajana on ollut eri taho kuin Laiva Gold, mistä johtuen Laiva Goldiin ei ainakaan voida kohdistaa mitään väitteitä laiminlyöntien pitkäkestoisuudesta. Lisäksi kuten tässä valituksessa tuodaan ilmi, Laiva Gold on alusta alkaen osoittanut aitoa halua, pyrkimystä ja sitoutumista aiempien toiminnanharjoittajien aiheuttamien haasteiden ratkaisemiseen. Näin ollen Laiva Gold ei pidä perusteltuna tai hyvän hallinnon mukaisena, että luvan peruuttaminen on tapahtunut tilanteessa, jossa viranomaiset ovat olleet tietoisia Laiva Goldin sitoutumisen tasosta ja pyrkimyksistä ratkaista tilanne.
- 4.1.2.3 Laiva Gold pitää erityisen ongelmallisena oikeusturvansa kannalta, että viranomaiset ovat implikoineet mediaa myöten, että peruuttamishakemuksessa olisi kyse eräänlaisesta viranomaisten ”mitan täyttymisestä” ja siitä, että kaivos on kuluttanut paljon valvontaresursseja vuosien varrella.¹¹ Tällainen valvontaviranomaisen turhautuminen tai

¹¹ Ks. esim. YLE (12.8.2023): Kultakaivosta kaupattiin sijoittajille kovilla kultamäärillä, vaikka kaivoksella ei ollut edes sähköjä – raju ratkaisu vireillä Raahessa. Saatavilla osoitteessa: <https://yle.fi/a/74-20044438>: ”Ympäristönsuojeluyksikön ylitarkastaja Juha Kangaskokon mukaan valvojen mitta on tullut täyteen.

– Me olemme jo niin monta vuotta ja kertaa kehottaneet yhtiöitä korjaamaan ongelmat, mutta asiat eivät ole edenneet. Tässä ei oikein enää muita vaihtoehtoja ollut.”

resurssikysymykset yleisestikään eivät luonnollisesti saisi vaikuttaa asiaan varsinkaan, kun Laiva Gold ei ole edes voinut vaikuttaa resursseja syöneen tilanteen syntymiseen. YSL ei anna mitään tukea sille, että kaivoksen valvonnan vaatimille resursseille, tarkastusten määrälle tai muille vastaaville tekijöille olisi annettava merkitystä asian ratkaisemisessa, eikä näitä viranomaisten toteamuksia tule näin ollen lainkaan huomioida luvan peruuttamisen edellytyksen arvioimisessa.

- 4.1.2.4 On myös virheellistä antaa asian ratkaisussa painoarvoa sille, että korjaavia toimia on tehty pitkälti vasta viranomaisten niitä vaadittua. Nyt käsillä olevat viranomaisprosessit ovat alkaneet lähes heti kaivoksen siirryttyä nykyiseen omistukseensa vuonna 2023, mikä tekee väitteen jo itsessään kestävämmäksi. Yhtäältä sillä ei ole luvan perumisedellytystenkaan näkökulmasta merkitystä, onko toimenpiteitä tehty oma-aloitteisesti vai viranomaisen kehotuksesta. YSL 93 §:n 1 momentin 2 kohta edellyttääkin, että lupamääräyksiä olisi rikottu *toistuvasti* viranomaisen huomautuksista *huolimatta*. Luvan peruuttamisen perusteena ei voi siten olla se, että toimenpiteisiin ei ole ryhdytty oma-aloitteisesti ennen huomautuksia.

4.2 **Luparikkomuksista ja niiden aiheuttamasta väitetystä ympäristön pilaantumisriskistä**

4.2.1 **Aluksi**

- 4.2.1.1 Laiva Gold ottaa alla kantaa Peruuttamispäätöksessä viitattuihin lupamääräysten rikkomuksiin ja niiden merkitykseen peruuttamisedellytysten kannalta. Selkeyden vuoksi käsittelyssä käytetään samaa asiakohtaista jaottelua kuin ELY-keskus on käyttänyt asian käsittelyssä.

4.2.2 **Asia 1. Rikastushiekkaa täynnä oleva HG1-allas**

- 4.2.2.1 Ympäristöluvan nro 84/09/2 (**Liite 2**) lupamääräyksen 56 mukaisesti HG1-allas tulee sulkea sen täytyttyä. Altaan sulkeminen on kuitenkin edellisten omistajien laiminlyöntien johdosta viivästynyt ja sitä on alettu Laiva Goldin toimesta edistämään heti sen hankittua kaivoksen omistuksen vuonna 2023. Prosessi on vastoinkäymisten vuoksi edennyt toivottua hitaammin. Altaan sulkeminen lukeutuu vaadituista toimenpiteistä työmäärältään ja vaativuudeltaan suurimpiin. Korjaustoimet ovatkin vaatineet suunnittelua, selvityksiä ja ennakkovalmisteluja.
- 4.2.2.2 Sulkemista koskevia suunnitelmia varten Laiva Gold on tehnyt selvityksiä muun muassa rikastushiekan geoteknisistä ominaisuuksista ja tiiveysasteesta sekä sulkemisrakenteen maamassojen aiheuttamasta painumisesta. Selvitysten valmistuttua tarkennetut suunnitelmat on jätetty ELY-keskuksen hyväksyttäväksi 25.3.2025 (**Liitteet 8 ja 9**). Valituksen jättöpäivään mennessä Laiva Gold ei ole saanut tietoa niiden käsittelytilanteesta. Prosessin seuraavia vaiheita voidaan lähteä edistämään vasta, kun ELY on hyväksynyt suunnitelmat. Laiva Goldin arvion mukaan muutostyöt saadaan käyntiin noin kuukauden kuluttua päätöksen hyväksymisestä, ja töiden suorittamisaika on noin kaksi kuukautta sademäärästä riippuen.
- 4.2.2.3 Suunnitelmien ja selvitysten ohella myös sääolosuhteet ovat vaikuttaneet prosesseihin merkittävästi. Esimerkiksi suojaavia LLDPE-muovivuorauksia ei edes voida hitsata kylmissä olosuhteissa. Puolestaan vaadittavat tutkimukset painumien arvioimiseksi vaativat raskaan porauskaluston viemistä hiekka-altaalle, minkä turvallinen toteuttaminen edellyttää, että hiekka on jäänyt riittävän syvälle. Leudon talven vuoksi riittävä jäätyminen kesti tavallista pidempään. Laiva Gold pyrki nopeuttamaan jäätymistä muun muassa poistamalla eristeenä toimivaa lunta altaan päältä. Poraukset aloitettiin viipymättä heti, kun se oli turvallista. ELY-keskus on koko ajan pidetty myös tästä prosessista ajan tasalla.
- 4.2.2.4 Laiva Goldin onkin koko ajan ollut määrä saattaa sulkeminen asianmukaisesti loppuun,

mihin tähtäävät toimet se on jo konkreettisesti aloittanut ja joista se on pitänyt ELY-keskuksen ajan tasalla. Asiassa jääkin vähälle huomiolle, että Laiva Gold ei ole ollut asian suhteen missään määrin passiivinen, vaan on jo muun muassa:

- (i) rakentanut sulkemistöiden edellyttämän raskaan kaluston sisääntulotien HG1-rikastehiekka-altaalle;
- (ii) tehnyt maanrakennustöitä, joilla rikastushiekan pintaa on muotoiltu vesien ohjaamiseksi niille varattuun osaan altaasta, josta ne voidaan tarvittaessa pumpata eteenpäin hallitusti;
- (iii) valinnut ja hyväksyttänyt sulkemistöiden riippumattoman laadunvalvojan ELY-keskuksella;
- (iv) teettänyt sulkemiseen vaadittavia selvityksiä liittyen rikastushiekan geoteknisiin ominaisuuksiin ja tiiveysasteeseen sekä sulkemisirakenteen maamassojen aiheuttamaan painumiseen; ja
- (v) laatinut ja toimittanut ELY:n hyväksyttäväksi sulkemistöitä koskevat yksityiskohtaiset suunnitelmat.

4.2.2.5 HG1-altaan sulkemisen viivästyminen ei muodosta YSL 93 §:n 1 momentin 2 kohdassa vaadittua riskiä ympäristön pilaantumisesta. AVI on todennut tältä osin lyhyesti, että viiveet toimissa olisivat omiaan johtamaan lupaedellytysten vastaisiin seuraamuksiin, kuten maaperän ja pohjaveden pilaantumiseen, koska kaivostoiminnalla on suuri ympäristöä muokkaava vaikutus ja kaivosjätteet sekä käytettävät kemikaalit sisältävät ympäristölle haitallisia aineita. Yleinen toteamus kaivostoiminnan yleisistä ympäristövaikutuksista pitää toki sinänsä paikkansa, sillä siinä kuvataan kaivostoiminnan ominaisluonnetta ja näin ollen väite soveltuukin jokaisen kaivoksen toimintaan. AVI:n perustelut eivät kuitenkaan osoita mitään yhteyttä väitettyjen haitallisten seuraamusten ja nyt käsillä olevan menettelyn välillä.

4.2.2.6 HG1-altaan vesienhallintaan mahdollisesti liittyvä riski liittyy patomurtumaan, minkä viranomaiset ovat ELY-keskuksen toteamalla tavalla luokitelleet vaikutuksiltaan suureksi. Riskin vaikuttavuus on kuitenkin pidettävä erillään sen todennäköisyydestä. Patomurtuman riski ei ole mitenkään tuore tai seurausta käsiteltävistä toimista kaivoksella, vaan se seuraa jo siitä tosiasiasta, että allasta reunustavat patovallit. Riski onkin nostettu esiin jo alkuperäisessä lupapäätöksessä.

4.2.2.7 Padon sortumisen riski on varsin alhainen, eikä tällainen tilanne muodostu ennalta-arvaamatta tai yllättäen, vaan se voidaan estää osana valvontatoimenpiteitä. Padon rakenteeseen, luiskiin ja pinnankorkeuteen tehdään visuaalinen tarkastus kolmesti viikossa. Lisäksi sen alaisten salaojaputkien kaivojen veden laatua tarkkaillaan vesinäyttein kahdesti vuodessa, minkä avulla varmistutaan altaan pohjaa suojaavan HDPE-kalvon kunnosta. Tarkkailun tulokset raportoidaan Kiwa Impact -järjestelmään. Mitään merkkejä uhkaavasta patomurtumasta tai muista uhista ei ole havaittavissa, eikä näin ole edes väitettykään. Mikäli mitään muutoksia padon rakenteessa tai muutoin altaan yhteydessä havaittaisiin, niihin reagoitaisiin välittömästi.

4.2.2.8 Poikkeustilanteissa vedenpinnan kohoamiseen on vuosina 2020–2024 puututtu kahteen otteeseen pumpaamalla vettä hallitusti pasta-alueella sijaitsevan sakeuttimen kautta vesivarastoaltaaseen, mihin ELY on viitannut yksinkertaista veden laskemista pasta-alueelle. Näin toimitaan normaalisti myös tuotannon ollessa käynnissä. Ainoa poikkeus tuotannon ollessa keskeytyksissä on, että syanidin hajotukseen käytetty detox -prosessi ei ole käytössä ennen veden johtamista sakeuttimelle. Ennen veden eteenpäin ohjaamista otettujen vesinäytteiden perusteella WAD-syanidipitoisuus on kuitenkin ollut alle määritysrajojen, joten tällä ei ole merkitystä asiassa. Toimenpiteistä on tehty molemmilla kerroilla selvitys ELY-keskukselle, ja niihin on ollut ELY:n hyväksyntä. Tiivistäen

prosessi on toiminut seuraavasti:

- (i) HG1-altaan veden keräämistä varten muovatusta länsipäädystä pumpataan vettä HG2 -altaaseen;
- (ii) HG2-altaasta otetaan vesinäytteet veden laadun selvittämiseksi ennen kuin vettä ohjataan eteenpäin sakeuttimelle;
- (iii) HG-2 altaasta vesi ohjataan näytteiden tarkastelun jälkeen pasta-alueen jätelinjaa pitkin pastan sakeuttimelle, jossa haitta-aineita pidättäytyy pastaan ennen veden johtamista vesivarastoaltaaseen; ja
- (iv) Vesivarastoaltaista ylijäämävettä johdetaan tarkkailun jälkeen Vaarainjärven ja edelleen pintavalutuskentän läpi purkuputkeen, joka päättyy lopulta mereen. Niin vesivarastoaltaan, pintavalutuskentän kuin Vaarainjärven altaankin tarkoituksena on laskeuttaa ja suodattaa vedessä yhä mahdollisesti olevat haitta-aineet. Raja-arvojen ylityksiä ei ole havaittu, ja ongelmatilanteissa tai tarkkailun ollessa keskeytyksissä veden ohjaaminen purkuputkeen keskeytetään.

4.2.2.9 Prosessi ei näin ollen muodosta mitään luvan perumisen edellyttämää riskiä tai käytännöllisesti katsoen poikkeaa lupaedellytysten mukaisesta tuotantoprosessin käynnissä ollessa noudatettavasta menettelystä. Ylipäätään HG-altaasta lähtöisin olevan veden osuus kokonaisuudesta on niin nykytilassa kuin tuotannon ollessa käynnissäkin marginaalinen. Tältä osin viitataan alla kohdassa 4.2.3.2 pasta-alueen vesien hallinnasta esitettyyn arviointiin. Lisäksi Laiva Gold huomauttaa, että ELY-keskuksen viittaamat veden laskuun liittyvät rikkomukset eivät ole olleet YSL 93 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuihin *toistuvia*. Kyse on *ELY-keskuksen hyväksynnällä kahteen kertaan* tehdyistä toimista, joilla on varmistettu, ettei riskiä pääsekään muodostumaan. AVI ei ilmeisestikään ole perustanut Peruuttamispäätöstä näihin ELY:n viittaamiin rikkomuksiin, miltä osin Laiva Gold pitää tulkintaa oikeana.

4.2.2.10 Väitettyjen ympäristön pilaantumiseen johtavien seuraamusten todennäköisyyttä pienentää entisestään, että lupaehtojen mukaiset toimenpiteet ovat konkreettisesti työn alla, ja tilanne on koko ajan Laiva Goldin valvonnassa. Kyse on siten ainoastaan aikatauluviiveestä eikä mistään YSL 93 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista toistuvista rikkomuksista, joista seuraisi ympäristön pilaumisriskiä.

4.2.3 Asia 2: Polttoaineen jakelu

4.2.3.1 AVI on Peruuttamispäätöksessä viitannut, että kaivosalueen polttoaineen jakeluasema ei täyttäisi ympäristöluvan nro 25/2013/1 (**Liite 3**) määräyksiä.

4.2.3.2 Polttoaineen jakeluasema ei kuitenkaan ole ollut Peruuttamispäätöstä tehdessä eikä tälläkään hetkellä lainkaan käytössä. Toistaiseksi käytöstä poistetut polttoainejakelupisteet eivät luonnollisestikaan voi muodostaa väitetyllä tavalla riskiä ympäristön pilaantumisesta. Riski ei tältä osin ole edes hypoteettinen, eikä polttoaineen jakelulle tule antaa asian ratkaisemisessa merkitystä.

4.2.4 Asia 3: Pasta-alue

4.2.4.1 Peruuttamispäätöksessä viitataan Laiva Goldin rikkovan ympäristöluvan nro 84/09/2 (**Liite 2**) lupamääräyksiä 24 ja 25 ja ympäristöluvan nro 76/2016/1 (**Liite 4**) lupamääräystä 23 a pasta-alueen rakenteista ja niiden ylläpidosta.

4.2.4.2 Kuten HG1-altaan suhteenkin, toimenpiteet pasta-alueen töiden loppuunsaattamiseksi ovat käynnissä, eikä Laiva Gold ole suhtautunut näihin miltei osin välinpitämättömästi. Keskeneräisenä on yhä lähinnä pasta-alueen padon seuraavan 1.400 metrin osuuden loppuun saattaminen. Senkin suunnitelmat ovat kokonaisuudessaan valmiit muilta osin

paitsi padon läpi tulevan vesiputkirakenteen osalta, jonka suunnitelmia Laiva Gold työstää paraikaa.¹² Patotöiden eteneminen edellyttää, että ELY hyväksyy sille toimitetut suunnitelmat. Laiva Goldin näkemyksen mukaan työt voidaan saada käyntiin ennen kesäkauden 2025 loppua.

4.2.4.3 Laiva Gold on jo tehnyt muun muassa oheisia toimia pastaa-alueen kehittämiseksi:

- (i) puhdistanut pasta-alueen sisäiset keräilyojat, joskaan tuotannon ollessa keskeytyksissä uutta rikastushiekkaa ei läjitetä alueelle, eikä ojiin edes pääse kertymään uutta materiaalia;
- (ii) poistanut pasta-alueen eristysojien kalliokynnyksen, joka patosi vettä;
- (iii) syventänyt pasta-alueen eristysojia;
- (iv) rakentanut pasta-alueelle valleja ja penkereitä hallitsemaan pastan leviämistä;
- (v) toimittanut 31.12.2024 ELY-keskuksen 4.10.2024 pyytämät lisäselvitykset pastan leviämisestä, pasta-alueen vesitilanteesta ja rakenteiden suunnittelun tilanteesta sekä 26.2.2025 tarkentavan suunnitelman suunnitelmien valmistumisesta¹³;
- (vi) hyväksyttänyt ELY-keskuksella riippumattoman valvojan muutostöille; ja
- (vii) kuivattanut läheistä tarvekivilouhosta mahdollistaakseen louhinnan pasta-alueen loppujen patojen rakenteisiin.

4.2.4.4 Laiva Goldin käsityksen mukaan asiassa on riidatonta, että pasta-alueen tila on stabiili. Pastamassan suhteen ei ole havaittu merkittäviä valumia, eli massa pysyy aloillaan. Padot ovatkin pasta-menetelmää käyttäessä lähinnä tätä varmistava varotoimi. Patorakenteen loput keskeneräisyydet päästävät jonkin verran ulkopuolista vettä alueelle, mutta yllä kuvatut ojitukseen liittyvät toimenpiteet ovat laskeneet vesien pintaa pasta-alueella selvästi ja siten vähentäneet pumppaustarvetta. Vesien hallinnan suhteen tilanne onkin hyvä. Myös rikastushiekasta suotautuvan veden haitta-ainepitoisuudet ovat olleet alhaisia.

4.2.4.5 Aiemmatkin havainnot liittyvät pikemminkin siihen, että pasta-alueelle pääsisi kertymään ulkopuolisia vesiä, eivätkä siihen, että pasta-alueelta siirtyisi pilaantunutta ainesta ympäristöön. Liiallinen veden kertyminen pasta-alueelle voi teoriassa haastaa vesienhallintaa alueella, joskin edellä todetusti pasta-alueelle kertyvän veden määrä on ollut vähäinen. Tältä osin mitään riskiä ei siis ole käsillä.

4.2.4.6 Koska kysymys kiteytyy vesienhallintaan, on erityisen merkityksellistä, että kaivosalueelta mereen johdettavan veden laatu on ollut vakaa ja vastannut alueen luonnonvesien ominaisuuksia. Päästöjen raja-arvojen tai vuotuisten kuormitusrajojen ylittymisiä ei ole havaittu vuoden 2019 jälkeen, eikä ELY-keskuksenkaan tietojen mukaan kaivosalueelta ole aiheutunut luvanvastaisia päästöjä ympäristöön. Asiassa ei ole myöskään tuotu esiin, että tilanne uhkaisi muuttua tästä huomioiden varsinkin sen, että Laiva Gold on saanut suoritettua lukuisia viranomaisten vaatimia toimenpiteitä lupaehtojensa täyttämiseksi ja ympäristönsuojelun kohentamiseksi kaivosalueella. Kaivosalueen välittömässä läheisyydessä ei myöskään ole vedenhankintaan käytettäviä pohjavesialueita.

4.2.4.7 Peruuttamispäätöksessä jää näyttämättä miltä osin ympäristön pilaantumisvaara olisi käsillä. Edellä todetusti pasta-alueen ja sen vesienhallinnan tila on hyvä, eivätkä alueen vesistöt ole miltään osin konkreettisesti vaarassa. Pasta-alueeseen liittyvistä väitetyistä luparikkomuksista ei näin ollen aiheudu vaaraa ympäristön pilaantumisesta, vaan kyse on tältäkin osin korjaustöiden viivästyksistä.

¹² Liite 10.

¹³ Liite 10.

4.2.5 Asia 4: Sulkemis- ja jälkihoitosuunnitelma sekä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma

- 4.2.5.1 Peruuttamispäätöksessä todetaan, että Laiva Gold on rikkonut ympäristölupapäätöksen nro 80/2019 (**Liite 5**) lupamääräystä 54 jättäessään päivittämättä kaivoksen jätehuolto- ja sulkemissuunnitelman ELY-keskuksen useista kehotuksista huolimatta. Perustelut eivät kuitenkaan ilmennä miltään osin, miten rikkomus on kytköksissä luvan peruuttamisedellytyksiin.
- 4.2.5.2 Tällaista yhteyttä rikkomuksen ja peruuttamisedellytysten kanssa ei voi olla olemassa, sillä pelkän suunnitelman päivittyminen ei aiheuta mitään vaaraa ympäristölle. Oikeuskirjallisuudessa onkin katsottu, etteivät esimerkiksi raportointiin liittyvät rikkeet voi olla säännöksessä tarkoitettu peruste.¹⁴
- 4.2.5.3 Lisäksi Laiva Gold huomauttaa, että se on toimittanut mainitun asiakirjan hyväksyttäväksi jo 20.12.2023. Luonnollisestikin Laiva Goldilla olisi valmius päivittää ja täydentää asiakirjoja, mutta AVI on lupien peruuttamispäätöksen yhteydessä tekemällään päätöksellä 55/2025 hylännyt suunnitelmat niissä ilmenneiden puutteiden vuoksi. AVI toteaa mainitussa päätöksessä, että koska se myös perui ympäristöluvat, ei se velvoita Laiva Goldia toimittamaan päivitettyä suunnitelmaa hyväksyttäväksi.
- 4.2.5.4 Laiva Gold pitääkin erityisen ongelmallisena, että AVI vetoaa siihen, että Laiva Gold ei olisi toimittanut siltä vaadittuja suunnitelmia, kun Laiva Gold on tosiasiallisesti tehnyt näin ja AVI on itse päättänyt hylätä päivitetyn suunnitelman eväten samalla mahdollisuuden päivittää sitä. Vastaavasti Laiva Gold pitää Peruuttamispäätöksessä esitettyä väitettä, jonka mukaan asiakirjan puutteiden vuoksi on *kyseenalaista*, onko lupamääräysten velvoitteita täytetty, lakiin perustumattomana. Luvan peruuttaminen ei voi miltään osin perustua sellaiseen seikkaan, jossa viranomainen arvioi sen ainoastaan *kyseenalaiseksi*, onko Laiva Gold täyttänyt tiettyä velvoitetta vai ei, kun YSL 93 §:n 1 momentin 2 kohta edellyttää *toistuvia rikkomuksia viranomaisen huomautuksista riippumatta*. Luvan peruuttamisen on siis perustuttava siihen, että viranomaisen on todettava jotain velvoitetta todella rikutun, eikä vain pitää sitä kyseenalaisena. Tällaisessa tilanteessa kyseeseen voi vain tulla suunnitelmien päivittäminen vaatimustenmukaisiksi.¹⁵

4.2.6 Asia 5: Ympäristöriskien arvioinnin päivitys

- 4.2.6.1 Laiva Gold on toimittanut päivitetyn ympäristöriskien arvioinnin ELY:lle määräajassa 22.12.2023. Asia on Laiva Goldin käsityksen mukaan riidattomasti kunnossa, eikä AVI olekaan vedonnut tähän Peruuttamispäätöksessä.

4.2.7 Asia 6: Vesitaseen päivitys ja mallintaminen

- 4.2.7.1 Peruuttamispäätöksessä on viitattu Laiva Goldin 30.4.2024 viranomaisille toimittamaan vesitaselaskelmaan todeten sen ilmentävän, että kaivoksen vesienhallinnan kapasiteetti ei välttämättä riitä, mikäli tuotanto ajetaan ylös.
- 4.2.7.2 Tältä osin kyse ei ole ensinnäkään mistään luparikkomuksesta. Kysymys on ylipäättään olennainen vasta siinä vaiheessa, kun toimintaa arvioidaan tuotannon käynnistämisen näkökulmasta, mikä ei vielä ole ajankohtaista. Havainto onkin Peruuttamispäätöksen suhteen kokonaisuudessaan merkityksetön. Laiva Gold tulee arvioimaan muun muassa

¹⁴ Ks. esim. Kuusiniemi Kari ym. Ympäristöoikeus (2013), s. 1490.

¹⁵ Esimerkiksi YSL 40 §:ssä lupaviranomaisen on varattava hakijalle tilaisuus täydentää lupahakemustaan, mikäli se on puutteellinen tai asian ratkaiseminen edellyttää erityistä selvitystä. On niin ikään hyvän hallinnon ja suhteellisuusperiaatteen mukaista, että toiminnanharjoittajalle annetaan tilaisuus päivittää viranomaisen puutteelliseksi toteamia suunnitelmia, eikä suunnitelmien vajavaisuutta käytetä sanktioluonteisesti toiminnanharjoittajaa vastaan ympäristölupien peruuttamisen perusteena.

vesienhallintaan liittyviä kysymyksiä osana toimia, joilla kaivos saatetaan tuotantokuntoon. Ympäristön pilaantumisriskiä tästä ei tällä hetkellä muodostu miltään osin.

- 4.2.7.3 Lisäksi Laiva Gold toistaa, että erilaiset raportointiin liittyvät rikkomukset eivät edes voi olla YSL 93 §:n 1 momentin 2 kohdassa edellytetysti olennaisia, sillä niihin ei liity ympäristön pilaantumisen mahdollisuutta.

4.2.8 Asiat 7 ja 8: Jatkuvatoiminen seurantajärjestelmä ja tarkkailu

- 4.2.8.1 Peruuttamispäätöksen perusteluiden mukaan Laiva Gold on rikkonut ympäristölupapäätöksen nro 80/2019¹⁶ lupamääräystä 23a laiminlyödessään jatkuvatoimisen seurantajärjestelmän kunnossapidon sekä ympäristöluvan 84/09/2¹⁷ lupamääräystä 62 laiminlyödessään kaivoksen tarkkailua. Päätöksessä todetaan kuitenkin myös, että puutteet on korjattu, mutta että velvoitteisiin sitoutuminen lukeutuu ”ehdottomiin velvollisuuksiin”.
- 4.2.8.2 Toteamus on ristiriitainen. Tältä osin ratkaisu perustuukin jo ennen ratkaisuhetkeä vanhentuneille lähtökohdille, koska ratkaisuhetkellä tai sen jälkeenkään mitään luparikkomusta ei ole ollut käsillä.
- 4.2.8.3 On totta, että mainituilta osin kaivoksella oli vuonna 2023 Laiva Goldin tultua kaivoksen omistajaksi puutteita, mutta kuten jo päätössiakirjaan koostetuista ELY-keskuksen tiedoista ilmenee, on ongelmat korjattu hyvissä ajoin ennen ratkaisua. ELY-keskus onkin 4.10.2024 tarkastuksensa yhteydessä todennut, että *näköpiirissä ei ole mitään, minkä vuoksi järjestelmä ei olisi käytössä jatkossakin*.¹⁸
- 4.2.8.4 Peruuttamispäätöksessä ei ole tuotu miltään osin ilmi, miten aiemmat ja jo korjatut puutteet aiheuttaisivat vaaraa ympäristön pilaantumisesta ja minkä lupamääräyksen rikkomisesta asiassa on tällä hetkellä kyse.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

5.1 Laiva Gold on aktiivisesti pyrkinyt täyttämään lupahtonsa ja korjannut menettelyään, eikä vaaraa ympäristön pilaantumisesta ole

- 5.1.1 Vaikka Peruuttamispäätöksessä ja sen pitkän ajan kuluessa kertyneessä tausta-aineistossa korostetaankin rikkeiden määrää, on edellä osoitettu, että Laiva Gold on täyttänyt lähes kaikki asiaan liittyvät vaatimukset ja lopuiltakin osin kyse on aikataululiitännäisistä kysymyksistä, jotka eivät ole yhteydessä ympäristön pilaantumiseen. Käytännössä kyse on siten vain käynnissä olevasta HG1-rikastushiekka-altaan sulkemisesta sekä pasta-alueen padon seuraavan 1400 metrin osuuden valmistumisesta, joista molempien osalta jatkotoimenpiteet odottavat tällä hetkellä, että ELY käsittelee sille toimitetut suunnitelmat. Päätös perustuukin laajalti väärille lähtökohdille ja perusteille, jotka eivät ole ajankohtaisia niiden tultua korjatuiksi tai jotka ovat lähinnä teoreettisia kaivoksen ollessa ylläpitotilassa.
- 5.1.2 Laiva Goldin pyrkimyksen ollessa voida aloittaa kaivoksella jälleen kaivostoiminta on tällä painavat perusteet kehittää kaivosaluetta lupahtojen mukaiseksi jatkossakin. Laiva Gold onkin täysin sitoutunut tähän prosessiin, minkä se on kaivoksen vilpittömällä suunnanmuutoksella osoittanut.
- 5.1.3 Vähäisten korjaamattomien asioiden osalta Peruuttamispäätöksessä ei ole tuotu ilmi niiden yhteyttä ympäristön pilaantumisriskiin, vaan ainoastaan viitattu yleisesti, että

¹⁶ Liite 5.

¹⁷ Liite 2.

¹⁸ Liite 6, s. 7.

tämänkaltainen toiminta voi aiheuttaa pilaantumisriskin, joka yleistoteamuksena koskee kaikkea toimintaa kaivosalalla. Laiva Gold on puolestaan yllä asiakohtaisesti tuonut ilmi, että laissa tarkoitettua riskiä ja siten luvan peruuttamisedellytyksiä ei ole käsillä. Myöskään mitään ympäristöä uhkaavia havaintoja ei ole tehty, eikä mittauksissa ole havaittu ongelmia. Kaivos on Laiva Goldin tarkkailussa ja muutoksiin olosuhteissa on valmius reagoida.

5.1.4 Pelkästään se seikka, että kaivoksen toiminnassa on sen vaikean lähihistorian johdosta ollut puutteita, joita nykyinen omistaja verrattain lyhyen omistuksensa aikana ei ole kaikilta osin vielä saanut korjattua loppuun, ei miltään osin osoita laissa tarkoitettua ympäristön pilaantumisriskiä. Yleisluontoinen lähinnä hakijaviranomaisen asiakirjoihin viittaava arviointi, jonka pohjalta tehdään suoraviivainen johtopäätös, ei täytä YSL:n tai hyvän hallinnon edellytyksiä, erityisesti ottaen huomioon oikeusseuraamuksen ankaruus Valittajalle.

5.1.5 Peruuttamispäätöksen perusteiden virheellisyys korostuu käsillä olevassa tilanteessa, jossa kaivos ei ole edes toiminnassa. Tilanne on tällöin asetelmaltaan ja riskeiltään staattinen. Uutta kaivosjätettä ei muodostu lainkaan, rikastushiekan määrä rikastushiekka-alueilla ei muutu eivätkä ympäristölle haitalliset haitta-ainepitoisuudet nouse. Peruuttamisharkintaa ei pidä sekoittaa edellytyksiin, joita toiminnan käynnistäminen vaatii. Luonnollisesti Laiva Gold tulee arvioimaan näitä ja tarvetta päivittää lupaehdojaan edetessään kohti kaivostoiminnan käynnistämistä.

5.2 Lupien peruuttaminen on ylimitoitettu sekä suhteellisuus- ja tarkoitussidonnaisuuden periaatteiden vastainen toimenpide

5.2.1 Virheellisten perusteiden lisäksi Peruuttamispäätöksen tekee erityisen ongelmalliseksi siitä ilmenevä lakiin perustumattomiin edellytyksiin vetoaminen luvan peruuttamisen perusteena. Vastoin YSL 93 §:ssä tarkoitettuja perusteita ratkaisu antaa painoarvoa erinäisille tätä nykyä virheellisille väitteille Laiva Goldin taloudellisesta tilanteesta, mikä rasittaa ratkaisun hyväksyttävyyttä olennaisesti. Argumentaatiota peruuttamishakemuksen puolesta vaikuttaa olevan alettu ongelmallisesti korostaa sen jälkeen, kun Laiva Gold on saanut suurimman osan luparikkomuksista korjattua. Päätös on tältä osin selvässä ristiriidassa hallinnon tarkoitussidonnaisuuden periaatteen kanssa.

5.2.2 Lupien perumisen on myös vaikea nähdä edistävän ympäristönsuojelullisia päämääriä, sillä Peruuttamispäätös ei käytännöllisesti katsoen muuta tilannetta kaivoksella mitenkään, kun kaivos ei tälläkään hetkellä ole ollut toiminnassa. Väitettyjen lupaedellytysten vastaisten tapahtumien todennäköisyys ei päätöksellä muutu. Asiassa jääkin epäselväksi, mikä on se ympäristönsuojelullinen päämäärä, jota lupien perumisella tavoitellaan. Sen sijaan on selvää, että luvan peruuttaminen vie Valittajalta olennaisilta osin taloudellisen perustan jatkaa toimenpiteitä alueella, kun taas lupien pitämisen voimassa ei ole osoitettu johtavan negatiivisiin seuraamuksiin. Päätös ei näin ollen ole oikeasuhtainen eikä tehokas suhteessa tavoitteisiinsa. Se ei myöskään perustu ympäristönsuojelulain mukaisten tavoitteiden edistämiseen.

5.2.3 Päätösharkinnassa ei ole hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti hyväksyttävää antaa merkitystä esimerkiksi rikkeiden kestolle tai asian vaatimille viranomaisresursseille ja toisaalta taas sivuuttaa ne toimenpiteet, jotka Laiva Gold on tehnyt lupamääräysten noudattamisen varmistamiseksi. Tämä korostuu entisestään tilanteessa, jossa nykyinen toiminnanharjoittaja ei ole voinut mitenkään vaikuttaa tilanteen kehittymiseen. Onkin huomattava, että YSL 93 §:n tarkoitus ei ole toimia sanktiomekanismina toiminnanharjoittajaa kohtaan, vaan sitä sovellettaessa asiaa on arvioitava nimenomaan säännöksen tarkoituksen eli ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen näkökulmasta. YSL:n systematiikassa sanktioluonteinen seuraamussääntely on sijoitettu 20 lukuun, josta tässä asiassa ei ole kyse. Laiva Gold pitää rangaistuksenomaista lainsoveltamista yksinomaan

kaivoksen historian perusteella selvästi virheellisenä.

- 5.2.4 Lupien peruuttaminen on kokonaisuudessaan erittäin ankara ja suhteeton seuraamus suhteessa siihen, että ympäristön pilaantumisriskiä ei ole käsillä ja että Laiva Gold on korjannut suurimman osan esitetyistä luparikkomuksista. Luvan peruuttaminen on täysin ylimitoitettua ja erityisen epätarkoituksenmukaista tilanteessa, jossa tilannetta on aktiivisesti pyritty korjaamaan ja pitkälti myös pystytty korjaamaan. Äärimmäisimpiin käytettävissä oleviin keinoihin voidaan turvautua vain tilanteessa, jossa edellytyksiä tilanteen korjaamiselle ei ole ja riskit ovat riittävän olennaisia.

6 OIKEUDENKÄYNTIKULUT

- 6.1 Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n nojalla oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan.
- 6.2 Laiva Gold katsoo, että AVI:n virheellisestä ja ilmeisen puutteellisesti perustellusta päätöksestä on jo itsessään aiheutunut Laiva Goldille kohtuutonta haittaa ja kustannuksia sekä merkittävää epävarmuutta. Laiva Gold on pyrkinyt välttämään oikeudenkäynnin ja siitä syntyvät kustannukset aktiivisesti edistämällä lupaehtojensa mukaisten edellytysten täyttämistä ja viestimällä tästä AVI:lle ja ELY-keskukselle. Tästä huolimatta AVI päätyi lupien peruuttamiseen YSL 93 §:n edellytysten vastaisesti, mikä on aiheuttanut nyt käsillä olevan turhan oikeudenkäynnin. Huomioiden asian laajuuden sekä AVI:n lukuisat lainvastaiset päätöspäätökset, on Laiva Goldin tullut keskittää merkittävästi resursseja niin ajallisesti kuin taloudellisesti nyt käsillä olevaan prosessiin.
- 6.3 Näin ollen Laiva Gold pitää kohtuuttomana, että tämä joutuisi itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan. AVI on siten velvoitettava korvaamaan Laiva Goldin oikeudenkäyntikulut kokonaisuudessaan.

LIITTEET

Liite 1	Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätös nro 56/2025
Liite 2	Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätös nro 84/09/2
Liite 3	Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätös nro 25/2013/1
Liite 4	Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätös nro 76/2016/1
Liite 5	Pohjois-Suomen aluehallintoviraston päätös nro 80/2019
Liite 6	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen tarkastuskertomus 4.12.2024
Liite 7	Pörssitiedotteet Edgemont Gold Corp.:n ja Laiva Goldin välisestä järjestelystä
Liite 8	HG1 -altaan tutkimusraportti
Liite 9	HG1-altaan kuivatus- ja peittorakenne, Laadunvalvontasuunnitelma
Liite 10	Rikastushiekka-alueen A suunnittelun aikataulu

Helsingissä, toukokuun 30. päivänä 2025

LAIVA GOLD OY

Laati:

